

kronološko-hijerarhijskim slijedom nas-tanka ovih organa.

U cjelini *Kritike, ocjene i prikazi* objavljeni su prikazi, kritike i ocjene knjiga s tematikom o Đakovu i Đakovštini (Helena Sablić-Tomić, Goran Rem, Put nebeski: Đakovačka čitanka; Accede ad Certissiam, Antički i ranokršćanski horizont arheološkog nalazišta Štrbinci kod Đakova; Borislav Bijelić, Đakovačke ulice – kratke biografije osoba po kojima su dobile ime; Hrvoje Miletić, Đakovštinom utjelovljeni; Strizivojna, Zbornik radova o 300. obljetnici prvog poznatog zapisa imena; Đakovački susreti hrvatskih književnih kritičara 1.; 2. đakovački susreti hrvatskih književnih kritičara; Antun Mandić; Uput-njenj k' slavonskom pravopisanju za potrebu narodnih ucsionica u kra-ljevstvu Slavonije 1779.; Julije Njikoš, Đakovo je srce Slavonije – narodni i radni običaji, pjesme, kola i poskočice seljana Đakovštine; Miro Šola, Moji razgovori s njima te Zbornik radova o Josipu Jurju Strossmayeru).

Na kraju je Mato Batorović napi-sao sjećanja na rano preminulog (pre-minuo je 2. siječnja 1991. godine) kustosa Muzeja Đakovštine prof. Kre-šimira Pavića.

Na kraju rekao bih nešto o samom Zborniku muzeja Đakovštine. Naime, glavni i odgovorni urednik i uredništvo trebalo bi više pažnje posvetiti uređivanju samog zbornika. Neki autori imaju bilješke u svojim radovima a neki ne. Neki su bilješke u svojim radovima stavili ispod teksta a neki u tekst. Ovaj problem trebali bi riješiti glavni i odgo-vorni urednik i uredništvo koji bi mora-lo odlučiti kako bi trebale izgledati bi-lješke i gdje bi se trebale nalaziti. Također, svi bi radovi trebali imati znanstvenu kvalifikaciju. Nažalost, to je nemoguće provesti bez recenzija za koju izdavač, vjerojatno, nema materijalnih sredstava. Ove sugestije upućene

su radi poboljšanja kvalitete zbornika a ne kao kritika rada glavnog i odgovor-nog urednika i cijelog uredništva. Uza sve ove sugestije zbornik je interesan-tan prilog lokalnoj povijesti jednog grada i njegove okolice te bi trebalo nastaviti s njegovim izdavanjem.

Milan Vrbanus

* * *

Acta historico-oeconomica.
Časopis za ekonomsku povijest,
sv. 27 (Zagreb, 2000), 216 str.

ACTA HISTORICO-OECONOMI-CA - *Časopis za ekonomsku povijest* izlazi jednom godišnje financijskom potporom Ministarstva znanosti Republike Hrvatske i Školske knjige d. d. u Zagrebu. Objavljuje stručne i znanstvene radove s temama iz novovi-jeke ekonomske (gospodarske) povije-sti na tlu hrvatskih zemalja. Dugogodišnji glavni i odgovorni ured-nik dr. sc. Ivan Erceg ne odstupa od tematske koncepcije časopisa, što je hvalevrijedan princip.

Krajem 2001. godine objavljen je časopis *ACTA HISTORICO-OECONO-MICA*, Vol. 27. koji je cjelokupnim sadržajem posvećen 270. godišnjici rođenja i 200. godišnjici smrti Nikole Škrlca Lomničkog (1729. – 1799.), uglednog državnog djelatnika, te mar-ljivog ekonomskog znanstvenika. Autor prikaza Šrlčevih traktata je dr. sc. Ivan Erceg. Prijevod s latinskog jezika na hrvatski stručno je obavio Joza Ivanović, prof, a sažetke na njemački jezik prevela je Zlata Serić, prof.

U uvodnom dijelu (str. 6.) dr. sc. Ivan Erceg napisao je «KRATAK UVOD O RADOVIMA NIKOLE ŠKRLCA LOMNIČKOG» s namjerom

da olakša egzaktno shvaćanje Škrlečevog stručno-znanstvenog i javnog djelovanja krajem 18. stoljeća. Na sljedećim stranicama dr. sc. Ivan Erceg znanstveno i stručno hrvatskoj javnosti sažeto predočava tri Škrlečeva samostalna priloga - traktata, i to:

1. DESETGODIŠNJA BILANCA TRGOVAČKOG PROMETA U HRVATSKO-UGARSKOJ (1777 – 1786).

2. OPIS FIZIČKO-POLITIČKOG POLOŽAJA UGARSKOG I HRVATSKOG KRALJEVSTVA... u odnosu na trgovinu.

3. POPIS SPISA VISOKOGA SABORSKOG ODBORA ZA TRGOVINU, OSNOVANOG ČLANKOM 67. IZ 1791. GODINE KOJI SE NALAZI U ZEMALJSKOM ARHIVU.

1. prilog (str. 7. – 40.) utemeljen je na izvornoj arhivskoj građi iz koje je Nikola Škrlec, u obliku tabela, iznio kretanja trgovanja (uvoz i izvoz) pojedinim različitim poljodjelskim, stočarskim, obrtničkim i manufakturnim proizvodima. Tabelarnim prikazom dan je uvid u desetogodišnji trgovački promet pojedinih zemalja, kao i pojedinih vrsta roba koje su se u Hrvatskoj i Ugarskoj prodavale i kupovale u razdoblju od 1777. do 1786. godine

2. prilog (str. 41. – 178.) opsežan je rad s latinskim izvornikom i hrvatskim prijevodom u kojem je Nikola Škrlec predočio tadašnje gospodarsko stanje Ugarske / Hrvatske, odnosno pojedinih gospodarstvenih grana i djelatnosti na tadašnjim područjima pod mađarskom i hrvatskom upravom. Škrlec opisuje proces društvene transformacije na prostoru na kojem nisu postojali jedinstveni i sukladni interesi, te na kojem se nisu lako mijenjali stoljetni običaji i navike. Navedeni opisi pokazuju nisku razinu ekonomsko-tehničkog iskorišta-

vanja zemljišnih površina naročito u onim dijelovima Monarhije gdje su vođeni ratovi s Turcima Osmanlijama. Opisane su i povremene nerodice, gladi i epidemije. Sve te okolnosti Škrlec navodi kao poticaj brzog razvoja stočarstva i agrarne proizvodnje. Pregled iz godine 1787. daje i uvid u stanje i broj obrtničkih radionica, obrtnika, manufaktura, razvoj trgovine, smjerove trgovaca, godišnje sajmove u pojedinim ugarskim i hrvatskim gradovima te daje opću trgovačku bilancu s popisom najtraženijih poljoprivrednih proizvoda. U ovome je dijelu Nikola Škrlec iscrpno iznio – pod posebnom podnaslovima - «Stanje poljodjelstva» dajući upute «O njegovanju travnjaka», «O obrađivanju vinograda», «O šumama i nadomjescima drva», «O njegovanju lana», «O njegovanju konoplje», «O uzgoju pčela», «O proizvodnji svile», «O gajenju duhana» i slično.

3. dio (str. 179. – 213.) jedna je vrsta priloga pod naslovom POPIS SPISA VISOKOGA SABORSKOG ODBORA ZA TRGOVINU, OSNOVANOG ČLANKOM 67. IZ 1791. GODINE KOJI SE NALAZI U ZEMALJSKOM ARHIVU. Brojni sačuvani dokumenti i različite isprave Nikole Škrleca prevedeni su s latinskog jezika na hrvatski i svrstani u XII svežnjeva koji uglavnom sadržavaju mnogobrojne podatke o trgovini na području Hrvatske i Ugarske u marijaterzijanskom i jozefinskom razdoblju.

Iz ovog kratkoga prikaza sadržaja časopisa *ACTA HISTORICO-OECONOMICA*, Vol. 27. čitatelji, posebice oni stručni, naći će vrijedne podatke koji tvore temelje za obradu različitih trgovačkih i drugih poslovnih ekonomskih pitanja na ugarskim i hrvatskim područjima s kraja 18. stoljeća.

Zlata Živaković-Kerže